

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոչխարիոյ համար	12 ֆր.
ցարեկան վեցամսեայ	6 "
Արսասահմանի համար արեկան	15 "
վեցամսեայ	8 "
Ամերիկայի համար արեկան	3 ցր.
վեցամսեայ	1.50 "

Իսկուզումն տղր անս շին երեսին համար 40 ս. իսկ վերջին երեսին համար 20 սակրիս է. երեքին աւելի սկզբաներու համար 20 0/0 վնգւն կրչայ :

Վառնայի համար ձեռք 10 սակրիս

ՇԱՐՄՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱԵՆ. ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԵՐԵՆԵՐԻ ԵՒ ՇԱՐՄ. ՕՐԵՐԸ

Համակ է: զրամ զրկի: խեղագրութեան հարցի

Редакция на вѣстникъ «Шаржумъ» Варна

Redaction du journal «Char oum» Yarna (Bulgarie)

Պոչխարիոյ համար ձեռք 15 ՍԱՆԻՄ

Արսասահմանի համար ձեռք 20 ՍԱՆԻՄ

Գրութիւնք հս չկի տարի

ՇԱՐՄՈՒՄ Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺԱՆՈՐԸ ՊԵՏԻ Ե ԿԱՆՈՒԿ ՎԱՐԵ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դաշնակցական Հնկերներին

3

Հնկերներ, անցեալ համարներում ես ակնարկել էի, մի քիչ մութ կերպով, որ մենք էլ անշուշտ մեր սխալները ունեցած կը լինենք. գոնէ փոքրիկ սխալներ թերեւս այդ տողերը շատ նեղ մտածող ընկերներին մի քիչ դիպչեն. որովհետեւ կան դաշնակցականներ, որոնք Դաշնակցութեան դուրս ու ծուծը ըմբռնող դաշնակցականներից աւելի դաշնակցականներ են, ինչպէս կան արքայականներ որոնքն իրազատորեն իր արքայական են, ու չեն ուզում ընդունել որ Դաշնակցութիւնը կարող է սխալ գործել, կամ թէ եթէ ընդունում են, չեն ուզում որ այդ սխալների մասին հրապարակով խոստովանի. Բայց ես թունդ դաշնակցական լինելով հանդերձ, երբեք չեմ ամաշուժ խոստովանել որ թէ ես, թէ ուրիշ ընկերներ և թէ ամբողջ կազմակերպութիւնը կարող է սխալներ գործած լինել, որովհետեւ նախ ընդունում եմ որով պարագայէ, շարունակ գործում է այն էլ մի գծարին տպարեզում, կարող է սխալներ գործել. երկրորդ համոզված եմ որ հայ ազատագրութեան գործը միայն օգուտ կարող է քաղել, երբ մենք ճանաչենք և մեր սխալները ու ամեն ճիշդ թափենք որ այդ սխալները չը կրկնվեն: Անսխալ միայն ճեղքել է մենք գործենք, սխալներ, չտկենք մեր սխալները, բայց չը մնանք, ահա ինչ է պահանջում հայրենիքի շահը: Պատարակելու արժանի չեն նրանք՝ որոնք ներկրելով մի ժողովրդի ազատագրութեան գործին, իրենց նախնական քայլերում փոքրիկ, առանձ մեծ նպատակին արժատական վրաս հասցնելու սխալներ են գործում. բայց պատարակելի կը դառնան երբ փորձվելուց յետոյ, փորձեր

որոնք բաւական սուղի են նստում, շարունակեն նոյն երբեմն անգիտակցորէն գործած սխալները կրկին գործել:

Դաշնակցութիւնը 14 տարեան գործոն կուսակցութիւն է: Ուրեմն նա ունի երկարամեայ յեղափոխական փորձառութիւն և աւելի գիտակցորէն է վերաբերվելու թէ դէպի մեր ժողովուրդը, թէ թշնամին, թէ եւրոպան: 14 տարի առաջ մենք իրապէս ոչ ճանաչում էինք մեր ժողովրդին, ոչ ծանօթ էինք մեր կուրքը միջազգային պայմաններին և ոչ էլ այն եւրոպայի չեա, որը գրչի մի շարժումով միայն թղթի վրա մեղինքնավարութիւն էր խոստացել: Այսօր այդ բոլորը կերպարանափոխված է: Տասնհինգ տարի առաջ մենք մտնում էինք երկիր ստրկացած ժողովրդին իր ոտնակոխ եղած իրաւունքները ձեռք բերելու, զոհողութիւններ անելու: Կար. մղելու կենդանի օրինակներ տալով նրան ազատագրական մարտին վարժեցնելու համար: Այսօր այդ շրջանը անցած է. ժողովրդը ոչ միայն անհատներ աւելց, այլ խմբեր, ու այսօր նա օրինակ չէ ուզում, այլ պէնք. որովհետեւ վերջնապէս համոզված է թէ կուրք մրդելու համար մեծաթանակ զինված մարդիկ պէտք են: Դաշնակցութիւնը այսօր երկրում կը ռուսելու համար գնացող մարդիկ լապտերով փնտռելու պէտք չունեն, այլ կուրքներին կազմակերպող ճարտիկ ուժերի և մեծաթանակ զենքի: Դաշնակցութեան միակ մտածման կէտը այդ պէտք է լինի: Հակառակ պարագային նա կը կը շարունակէ անել այն, ինչ որ անում էր 14 տարի. հինգ տարի առաջ, որ այսօր ոչ միայն գոհացուցիչ չէ այլ կը լինի մի պատմական մեծ սխալ, որը թերեւս կորստաբեր հետեւանք ունենայ ոչ միայն Դաշնակցութեան այլ և ամբողջ հայ ազատագրութեան գործի համար:

Մեր ընկերները գուցէ պարմանան որ ես խոսում եմ սխալների մասին, բայց սխալներ չեմ մտնանդում: Ես չեմ ուզում մատնանջել անցեալում, նախնական քայլերում գործված անգիտակց սխալները. որովհետեւ այդ մեղջատ հնուս կը տանէր, ու գուցէ գցէր աւելորդ պոլիմիկայի խորխորատների մէջ, որից գործը շահ չէր ունենայ. մանաւանդ որ իմ նպատակս չէ այնքան քննադատութեամբ դրապիլել, որչափ ներկայ պայմանները պարզելով ու շեշտելով իմ խնդրը կարած միջոցները առաջարկել մեր գործունէութիւնը ներկայ պայմաններին ու պահանջներին լարմար ընթացքով շարունակելու համար:

Արդէն այն միջոցները, որոնք վերաբերում են մեր կազմակերպութեան ձեւին, գործիչների զատման ու զանազան յեղափոխական որոշումներ տալուն, որ առաջարկելու եմ ընկերներին, իմ կարծիքով ցոյց կը տան թէ մենք չենք կարող ամբողջովին հին ձեւով ընթանալ: Իսկ եթէ հին ձեւի մէջ անպէտք մասեր կան, որոնք պէտք է վերանայն, դա արդէն ապացոյց կը լինի որ մենք սխալներ ունեցել ենք, որոնք արդիւնք են այդ վերնախիւր կէտերի:

ՎԱՐՊՕ
(Շարունակելի)

քատ, Բոլոր ժողովուրդը անհամբարութեամբ կը սպասէր ժողովի բացուելուն, յատուկ թուղթի մը վրայ գրուած էր ժողովին մասնաձեւան յայտագիրը. եւ որուն ճակատը դրուած էր Դաշնակցութեան զինաշար ու Բասէնի կուրք մասնակցող սկայնակն ձիւար իմքի նկարը:

Ժողովը բացուեցաւ Բամբ Որտան երգով առնակաբար ընկեր Պ. Վարդո(՝) երկու խօսքով պարզեց, թէ այսպիսի ազատ երկրի մը մէջ, ուր ամեն հնարաւորութիւն կայ, քննելու եւ մտնելու ուսումնասիրելու յեղափոխութիւնը և մասնաորակէս կազմակերպութիւնները ներքին չէ բնաւ որ ու է հայ անտարբեր մնայ Օր. Արաքսի Գազարեանը երգեց «Լեռնայ Սմայիլը» խիստ տնտէ ձայնով, կրկին ու կրկին ծափերու մէջ բեմ բարձրացաւ եւ այս անգամ երգեց անգլիերէն «Աստղագարը Դրոջը»:

Առաջին ատենախօսք եղաւ Ամերիկայի Դաշնակցական գործիչներէն ընկեր Ս. Ահմէտեան, որ խոսեցաւ յեղափոխականի մը յատուկ լեզուով, բացատրեց Բասէնի կուրք նպատակն ու անոր այլեւայլ շարժառիթները, և ծանրանալով Սասնոյ ինքնապաշտպան կոնիւնտուն վրայ, կենդանի փաստերով ցոյց տուաւ թէ Սասնոցին կատարեց իր պարտքը. հոգ չէ թէ ան ինչու, բայց ցոյց տուաւ թէ ինքը գիտէ քաջարար մտնել իր պատիւը պաշտպանելու համար, ինչու ան յազմուեց և բայց յազմեց շարժառիթ, և այլ ճակարկ վրային վերցուց արդարաւ արդար:

Յետոյ յարգելի ատենախօսք կոչում ըրաւ որ փարիսը ուղղակի յեղափոխական գործին, արճատարանքով նայինք այն կարգ մը ազատամիտ յարձակումներուն, որ Համբար հայ ծառաները կը տեղան Դաշնակցութեան հասցէին. կուրք պիտի շարունակուի բաւ, առանց պարտանելու, միշտ մենք կարենանք հասնել մեր բաղձացած նպատակին—ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ:

«Կուրքեք սղերքն յետոյ բեմ բարձրացաւ Հայրենիքի իմքագիր Պ. Ս. Վրամեան, որ հարկ 4-5 շարաթ էր Ամերիկայ վերադառնալը, ուխտաւորի մը յատուկ նուիրականութեամբ ներկայացաւ մեզի, պատմեց այն ողբերգութիւնն ու ետանդը որ կը տիրէ կովկասահայ մեր եզրայրեւրուն մէջ. կովկասահայերը ըսաւ. «չառ լաւ ճանչցած են յեղափոխական գործը», կոչում ըրաւ որ մենք տաճկահայերս այ փարիսը ուղղակի

(*) Ինչ վարդօ

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

Նեշուէ 16 Դեկտ. 1904

Ամսոյս 11ին կիրակի օր 2. Յ. Դաշնակցութեան տեղիս կօմիտէն հրապարակային մեծ հանդէս ժողովով մը եկաւ անգամ մը եւս յիշելու Բասէնի եւ Բագրևանդի անտոանալի կուրք քաջերը: Քաղաքէս եւ շրջականերէն խոսան բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ գտնուելու, պատուելու համար նայն ժողովը, եւ յայտելու համար նայն ազգի նուիրական գինուորներու սուրբ յիշատակը: Սրահը ամբողջովին լեցուած էր. առաջին անգամն էր որ այսպիսի բազմութիւն մը կը հաւաքուէր:

Դեռ ժողովը չբացած կը նուազէին ընկերներն. Թաթեոսեան եւ Ս. Աղ-

գործուն : Սոսերով Դաշնակցութեան գործունէութեան մասին , կենդանի փաստերով ցոյց տուաւ որ մինչեւ այժմ չէ եղած ու է յեղափոխանան կազմակերպութիւն մը—նոյնիսկ օտար ազգերու մէջ—որ ունենայ այնքան փայլուն գործունէութիւն , ըրած ըլլայ այնքան մեծ գոհողութիւն , որքան Դաշնակցութիւնը : Դաշնակցութիւնը ըսաւ Վարդի յեղափոխական մարմինն է այսօր հայ ժողովրդին մէջ . ան է որ միշտ յեղափոխական գաղափարը եւ գործը վառ պահած է մինչեւ այսօր : Յարգելի ստենախօսը յեղափոխական անշէջ կայծը դիւր ժողովրդի բոլոր սրտերուն մէջ , եւ ժողովուրդը իր ծափերով ընդունեց ան , շեշտեց թէ պէտք է ուժ տանք երկրի յեղափոխական գործին , եւ հանգանակութիւն մը բացաւ : Հայ գործաւորի արեւն քրտինքով վատար կած առարները կարկուտի պէս ըսկսան տեղալ . 50ով , 40ով , 30ով , եւ այսպէս կէս ժամուան մէջ գումարը հասաւ 787 տոլարի որ մինչեւ այժմ բարձրացած է 800ի , 400) ֆրանքի— յիշատակութեան արժանի են նաեւ ոչ-կուսակցական եղբայրները , որոնք նոյնպէս մագնակցեցան 15ով եւ 10ով ալ :

Նշուելի հայ գաղութիւն համար սա առաջինը չէ . անիկա ամեն տարի ալ գիտցած է կատարել իր վրայ ծանրացած պարտականութեան բաժինը . անցեալ տարի կուտար 750 տոլար , եւ երանի ուրիշ հայաւնակ գաղութիւններ եւս հետեւին անոր : Լօզէի ընկերները խմբովին երգեցին «Լօ լօ , Լօն» եւ ծափահարութիւններու արժանացան :

Հիմա կարգը եկաւ մոգական լապտերներով պատկերներուն , լոյսերը մարեցան , եւ սրահը ամբողջովին մթնեց , եւ մեղք սկսանք տեսնել հետզհետէ , Ժիրարը , Պետօն , Բարկէնը , Մուրաւը , Պետրոս Սէրճեմանը , եւ ուրիշներ , որոնք բոլորն ալ վերջժանի կայծեր կը զննէին մեր սրտերուն մէջ , Պ. Վոստան բոլորին ալ իր կարգին համառօտ տեղեկու-

թիւններ կուտար , ժողովուրդը իր ծափերով սրահը կը թնթացներ եւ կը հպարտանար որ հայ ազգին մէջէն ծնած են այդպիսի տիպար եւ վեհ հոգիներ , որոնք ազգային պատերազմը զոհ տուած են . տասնեակ մարդիկ իրենց փսփսուքով կ'ուխտէին կարծես շարունակել այդ արիւնոտ ճամբան : պատկերները լրացաւ եւ ան բեմ բարձրացաւ ծանօթ կատակաբան ընկեր Ն. Թաթեւոսեան , ու սկսաւ իր կատակաբանութիւնները , բոլոր ժողովուրդը կուշտ մը խնդաղաց , իր նոր նոր ստեղծումներով , տասնեակ մը ձայներ կը լսուէին ժողովականներու մէջէն թէ «շարունակէ ժամանակը կանուխ է , մեղք կուզենք լսել» , եւ ժողովականներու այս փափաքին մասամբ գոհացում տալու համար մեր ընկերը քանիցս բեմ բարձրացաւ :

Ժողովը փակուեցաւ «ի զէն հայեր»ով , եւ գիշերուայ ժամը 10ին ա տենները ներկաները մեկնեցան , խիստ գոհ եւ ուրախ տպաւորութեան տակ , իրենց սրտին մէջ պահելով այդ օրուան չինջ յիշատակը :

Ի նպատակ երկրի յեղափոխական գործին եղած այս հանգանակութիւնը եկաւ անգամ մը եւս ապացուցանելու որ կարգ մը ինկաններու կողմէն Դաշնակցութեան հմայքը կոտորու համար եղած բարբառները , յօշոյ ցնդած են , եւ զիտելի է մասնաւորապէս սա պարագան որ այդ շտաբի մասնակի (վերակ. հնչակ) մասնաճիւղը 3—4շաբաթ առաջ ինք ժողով ունէր , եւ միայն 45 ու կէս մարդ ներկայ եղած էին , շնայելով որ իրենք իրենց Մեսիաններով կ'ընկած էին , հազիւ հանգանակեցին 220 տոլար , եւ ըստ իս հայ ժողովրդի գիտակիր եւ պարտաճանաչ մասը , այս ձեւով է որ միայն պիտի կրնայ ճանկնել այդ վատերը , եւ իր բարոյական ապտակը խփել . այդ՝ նշուելի հայ գաղութը պիտեալ լաւ դաս մը

տալ այդ առանտրճի խմբակին :
Երուանդ-Նարոս
Յ. Գ.— Տեղիս Ամերիկեան երկու թերթերու թղթակիրները , որոնք ներկայ էին ժողովին , բաւական ընդարձակ տեղեկութիւններ տուին իրենց թերթերուն մէջ , թէ Դաշնակցութեան և թէ ժողովոյ մասին :
ՆՈՅՆ

ԱՐՅՈՒՆԵՐՈՑ ԱՆՅՅԱԼԷՆ

ՊԱՏՈՒԵԼԻՆ

—o—
Տալ գիտյաներն կոյսեր :
Յխուս

(Կարանդէք Պատուելի Թուսաններն)

(Շար. Ասխուր Գրիգոր)

Եկեղեցիին զոհապանը , նախապատմական աղամորդի մը , այս միեւնոյնին մանր ծաւալով թղթի վերայ սպազորուածէն բազէթ մը ձեռքը . փողոցին վրայ կանգնած՝ անցնող դարձողին հաս մը կը նուիրէ եւ ներս կը հրաւրէ քրիստոնէական եւ աւանդալի թափով մը . Սմանք կը հետաքրքրուին այդ նորօրինակ ոչգլամէն , վրայի արտակարգ պատկերէն , ու հարգեր կուզեն զոհապանին ...

— Ի՞նչ է այս , ո՞վ են , ի՞նչ պիտի ընեն , տեսնելիք կայ , հետաքրքրական է , կարծէ՞ տեսնել կամ լսել , կարծէ՞ այս իրիկուան թատրոնը զոհել ...

— Սակայն բարեկամ , չէ՞ք կարոյր , կըսէ բարեպաշտ զոհապանը , այդ մեծագործութեան առթիւ ամասկանի յաւելումէն զինոյցած . տես՛ք սա պատուելին է , որ այս բաներով պիտի երեւնայ . . . սուտ չկայ , մտաւոր եկած է արդէն . . . տե՛ս սա շղթան , սա զնդակը , սա փայտերը , մանաւանդ կարծեմ բարական զբօսնեցողիչ են . յետոյ՝ կայ կինը . . .

բոլոր տառերը հնչելով...

Նայեցէք Կէլէպուշկա կեղծաւորութիւնը մէկ կողմ . կատակական պատասխանում է — նրա համար չեմ պահանջում , որովհետեւ այդ պարտքը կատակածելի է : Շատ վաղուց այնպէս է պատահում որ վիկտորիայի մայրը տրիկին Բուրմիստովան ինձնից եւ աղամանդեայ օղեր գրաւուեց , այդ երեք հարիւր բուրլու համար նա մինչեւ հինգ հարիւր բուրլի տոկոս վճարեց , իսկ օղերն էլ ինձ մօտ ոչնչացան . իսկ միայն այդ օղերը հազար բուրլի արժեքն : Մուրհակը փոխելով , փոխելով հազար բուրլու հասաւ : Եթէ պատառը ողջ լինէր , ի հարկէ նրան կը շահագործէր , բայց աղբիւրը , պատմում են որ բոլորովին աղքատ է մնացել . . . ամօթ է . . . ես իմա զեռ վազուց աւելին էլ ստացել եմ , իսկ աղբիւրը ինչո՞վ մեղաւոր է . . . մէկ խօսքով վաշխառուելու սիրտն անգամ զգածվել է : Իսկ ինչ է անում մեր հրաշալի եւ վեհանձն ու անուշիկ Սերգէյ Ստեփանովիչը . նա աղաղակում է , զու տխմար , ի՞նչ իրաւունք ունենա քո սեփականութիւնը տարտղանել : Մեքը զաւանդներ ունենք . չեմ հանդուրժի , թոյլ չեմ տալ : Դա սեփական տան թաւառում է , խորտակում ընտանեկան օճախի , Յանկարծ

ամենէն աւելին . . . աղաքներ . . . Մեր պատուելի Տիբուրը կըսէ թէ անոնցմէ շատերը տակաւին հեթանոս են եւ կը ջանան փրկչին փարախը բերել . . . հայերէ՛ն երգ պիտի երգեն , հայերէ՛ն . . . գիտե՛ս ինչ լեզու է — ես ալ չը գիտեմ , բաւական հաճոյսի գիշեր մը պիտի անցնենք . . . ներս նրամեցէ՛ք , տիկնայք , պարտնայք ժամանակը անցնելու վրայ է . նստաբանները կը լեցուին . . . մուտքը մրկէ . մի՛ վախճաք . . . բոլորը ալ բարկեկաք . . .

— Երթա՛նք . . . քալէ՛ք երթա՛նք . . . լաւ ժամանց մը կը խոստանայ այս բոլորը . . .

— Ես կերպախաբոյս մայր կողմն , կաւեցնէ զոհապանը ու վարանդաները կը մտեն ժողովարան : Սրահը խռնուած է ապուշ հետաքրքրներու հոծ բազմութիւնով մը , ժամը Տը հինգ տասը բոպէ անցնելու վրայ է . նախագահը ինքնիրեն թեմ կը բարձրանայ եւ քանի մը վարկեան աչքերը փակ մնալէ վերջ , որուն մէջ ջոցին իր երկնաւոր հօրմէն այժմ կարողութիւն խնդրած է այդ իրիկուան միջիկը վարելու համար , կը նստի իրեն յատուկ աթոռին վրայ , կանցնի մի քանի բոպէ , բայց հայ պատուելին չերեւնար , որ գրեթէ իրեն կը հետեւէր , մինչ ան ներքո փոքրիկ խցիկին մէջ՝ բարկացած հետը բերած տղոցմէ մէկը կը յանդիմանէ , անոր անհնազանդ վարմունքին համար :

— Պատուելի՛ , այս ֆէսը շատ մեծ է կըսէ տղան լալկան ձայնով մը . տես՛ք մի՞նչեւ աչքերուս վրայ սո՛ճայ եւ թէ՛ , փիւսկիւլ (ծոպ) ալ շուրի . միւսը տուէ՛ք , ան աւելի փոքր է . . .

— Տղայ մնա՛ր ո՛ւր է . թող երթայ մեծ ըլլայ . քեզ ո՞վ պիտի ճանչնայ . . . աւելի լաւ , թօճաֆ բան մը կերեւայ եւ աւելի կը հետաքրքրուին , անգործիք կը սրինն ատանկ թօճաֆ բաներ . . .

— Բայց շատ մեծ է , կը կրկնէ տղան , վրաս պիտի խնդան , պիտի ներուս վրայէն ալ վար կ'իյնայ կոր . . .

Ա. ԱՄՅՈՒՆԵՐՈՑ

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՊԻՎԼՈՎԻԱ

—o—

(Տօնախմբութիւն)

(Իրագիտի յիշողութիւններից : Ամերսան արկածներ բաւական սարսփնակ նստակողութեան մեջ)

—o—

(Ինքնուրու սուսերկնից)

—o—

Բ.

Այս մանուկը , շարունակեց վիկտորիա Պավլովան . ձեռքում բռնած ապուխտով եւ բուսերբոտով ցոյց տալով Կէլէպուշկին , այդ մանուկը , չը նայելով որ վայրի խոզի է նմանում բայց արտակարգ աղէս է եւ Շէլէպուշկից աւելի ճարպիկ օյին խաղաց :

— Կարգով էք ուզում բարեկամներին լանանալ , վիկտորիա Պավլովա , աղաղակեց Կէլէպուշկը :

— Ոչինչ , համարեցէք . աւելի անգամ լ'աղվելը չէ խանգարում : Ես դրա թանկագին կնոջը . լոյս Սկատերինս Սեմեոնովիչին հազար բուր-

լի պարտք ունէի , այսինքն ոչ ես , այլ մայրս , ու ես այս հրաշալի պատահի հետ միասին եւ պարտքը վերցրի վրաս : Լաւ :

Անցնում է մի , երկու , երեք տարի եկատերինս Սեմեոնովիչան պատքը ինձնից չէ պահանջում . տեսնում է որ առնելու բան չը կայ : Իսկ սա ինձ մօտ լինում է յաճախ եւ սիրահարութիւններ է ուզում անել . . . Ի հարկէ մեծայարգ պարտներ՝ ով ձեռնից ինձ հետ սիրահարութիւններ չուզեց անել , ես սրա հետ էլ ընկերբարար եմ վարվում ինչպէս բոլորի հետ , կարծելով որ կարգին մարդ է . . . Ու դա յանկարծ սկսում է երեւակայել , թիթեռնիկի նման թռչում է գէպի ինձ ու յայտարարում—ես ձեզ սիրում եմ , զուք էլ ինձ սիրում : պատկեցէք իմ կրակը :

— Գնացէ՛ք մի լաւ քնացէ՛ք , պատասխանում եմ ես , ու՛ դա—այդպէս շատ լաւ , եւ թռչում է կնոջ մօտ , եւ ասում — սաս խնդրեմ կատիկա , ինչո՞ւ անպիտան Բուրմիստովայից փողդ չես պահանջում :

— Ես այդպէս չտեսցի , միջամտեց Կէլէպուշկը . վիկտորիան իր աչքերը խփեց . — Ի՞նչ , արդեօք աւելի վատ կերպով չտեսցիր . ես այնպէս եմ լըսել որ զուք ինձ ուղղակի հանրային կի՛ն էք անուանել . գոհելի կերպով

ընտանիքի այնպիսի մի հօր է վերածվում որ : Ու երեք օրվան մէջ կնոջից ստանում է վճարողակիր . թռչում է զէպի ինձ կայծակի նման . . . իր առաջարկներով . . . ես պատասխանում եմ կորիք . . . նա սպառնում է կը սընանկացնեմ . . . արա՛ւ—մի՞նչեւ վերջին թեւը օտխել կը ասւմ . . . Մախիք . . . մի՞թէ՞ ես չը գիտեմ որ դուք Ձիւրիցեալի եւ զեմակի նաշակիկի հետ էք :

Գիտե՛ք . . . այդպէս է ձեր բախտը . . . բայց ձեզ հետ չեմ լինի . . . Հինգ անգամի շափ եկաւ ինձ սարսափեցնելու՝ միայն միանգամ էլ ներկայանում է . . . զէպուշկու գոյն չը կայ , աւելով—եթէ կարող էք , ներեցէ՛ք ստորիս , այդպէս չէ՛ . Սէրգէյ . . . Ստորիս , հաստատուն արձագանքեց Կէլէպուշկը :

— Ես ձեզ , զղջում է , ստատեան գիտէ թէ ինչի տեղ էլ զնում . մարդիկը սուտ , ես էլ նրանց հետ . . . միայն հիմա Ձիւրիցեալի եւ նաշակիկի իմ աչքերս բացին . . . մի խօսքով խեղացի հրեշտակը երազում խորագանով էր երեւցել . բոլորովին գառնուկ . այն յիսար վճարողիք իմ աչքիս առջեւ պատուեց :

— Իայց անու ամենայնիւ ձեր ինչքերը վերգրեցին , թպուտով միջամտեց Պետր Պետրովիչը :
— Միայն ոչ ես , քրթմնից Կէլէ-

— Այն, երբ մարդ պիտի ըլլաք զոք, երբ պիտի սովորէք առանց քիթ բերան ընելու ձեզի ըսուածը ընել...

— Այլ բառական է, Աստուած պէտք ասայ, տղայ, սակայնդ ալ սատկահար, դուն ալ, ալ համբերութիւն հատաւ...

— Պատանիները բնորոշուած են, որ զուտը առաջ կրնան զարգացնել, որովհետեւ իր կրօնը մեծութիւնով կարգաւորուած է...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

այսքերը գոցել կարգաւորել, ամօթով կայրէր ու կը բորբոքէր...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

ցէք, գլուխդ վար առ՛ր... Քարոզիչ պատուելի սխաւ աղօթքը, երկինք, գետին զորդացեալու աստիճան բարձր ու սակաւ աղօթող ձայնով մը...

ԹՈՐԳՈՍ

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

մի շարք դիւզերում, կազմակերպում գիւնուորակում ու զբաղմունքում խմբեր, ի՛յդ էլ չի գոհացնում շրան և՛ մրրկոտ գործունէութեան ծարաւ՝ նա Դաշնակցութեան Մրրկի խմբի հետ զիմում է գէպի արիւնի վայրը—Աստուծո՛ւ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

— Մայրը ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ, որովհետեւ ինչպէս կրնայ անոր մէջ խորութեամբ ծնանալ...

պոզը: — Այդ սա չէր, պաշտօնան հանդիսացաւ Վիկտորիան, իր կրնն էր, որ չը գիտեմ ինչ ճանապարհով հոտ էր առել թէ ամուսինը ինչ հետ սիրաբանութիւններ է արել ու նախանձել է...

այս «ճամբու մէջտեղի» ձայնտեղում, այդ տարօրինակ ոչ բոլորովին յիմար, եւ ոչ էլ բոլորովին առողջամիտ օրինորդի կողքին: Թէ օրինորդի վայրենի անկեղծութիւնը, թէ նրա ստրուկները անըմբռնելի հուլիւնը, որով իրապէս ստրկօրէն զիմանում էին Վիկտորիայի վերաբերական խոստովանութիւններին, ինչ վրա կատարեալ քառասին տպաւորութիւն էին թողնում, Արդ հօք ինտրամ, ստորին կարգի կօճէտի թէ լրրուելու ծաղրածութիւն եւ աչքակապութիւն:

երկվարկեան մտածեց, ու աչքերը աւելի փայլեցնելով, շիկացած գէմքով իր խօսքը վերջացրեց... —Կամ թէ աւելի տարօրինակ կը լիւլայ... Ինչ կերպով ինչնից երես դարձնելով աղագակեց ուսանողին, —Ինչ ինչ, իմ լուսանկարս, ոչ խոնարհաբար չտրհակար եմ, այլիս երբէք եւ ոչ օքի, ինչ Միջօրվակին զաս տեց: Լուսանկարս ինչդիպով ստացաւ, իսկ յետոյ մէկ էլ տեսնեմ իրանսօսվը նոյն լուսանկարը քերում է ինձ յայտնելով: — Վերցրէք եւ էլ է՞ք տխմարին մի վերադարձրէք, ինչ է պատահել, հարցնում եմ ես: —Այն որ պատասխանում է, ես Պետերբուրգում էի, տեսայ Միջօրվակուն... Ո՛րք, —մի սրճարանում... երկու երեք իրենից աւելի հարած աղջիկներ մտք... սեղանի վրա սօրտեր, եւ ահա այնտեղ է եւ ձեր լուսանկարը: Աղջիկները փայլալուծ են Քուրենսօսօվին, իսկ նա լալիս եւ աղագակում է, ետ ձեզ չեմ համբուրում, ձեզ չեմ սիրում, այ սրան, իմ զիցուհուս: ձեր միջոցով, երեւակայութեամբ սրան եմ երևակայում: շատ զբաւեռ է... այ դու եօթերորդ պատերազմի Բաղիօնիկով, այնքան գոհ մնացի Քուրենսօսօվից, որ նա իմ կերպարանքս վրկել էր, գողացել

այն ողորդակից... Լաւ զննելով քէֆ ահող այր մարդկանցից կազմված աւրօթը, ես տեսայ որ տմենքն էլ սիրահարված են Վիկտորիա Պալովնայի վրա, որ միակ էին էր այդ խմբի մէջ, Տեսայ սիրահարները, որոնք պաշտամունքի մէջ էին գեղեցկութեան զիցուհու առջեւ, եւ ինչպէս Միխայիլ Ալգուստովիչ Ջվերինցիւրը, գոթիլ ախնքն էլ Վիկտորիային արթ տեղ էին ընգուցնում: Տեսայ զգայուն, մտայն սիրահարները, գանազան յոյսերով եւ անյոյս, աննպատակ պատանահան սիրողները, որոնք պատրաստ էին մնալ միշտ փոխադարձ յարգանքների կացութեան մէջ: նոյնպէս եւ սիրահարների որոնց աչքերը Վիկտորիային առում էին անկեղծօրէն, խեղ ամբողջովին կուլ տալու պատրաստ եմ ինչոյ ամենքն էլ սիրահարված էին, այդ պարզ էր, եւ ամենից աչկարան այն էր, որ այդ սիրահարների մէջ, ոչ մի երջանիկը չը կար: Արդարացի էր թէ չէ տիկիները չարախոսութիւնը, որով Վիկտորիայի գլխին կապում էին տասնեակներով սիրաբաններ, ի հարկէ եւ գատիլ չէի կարող դու, բայց որ ներկաներից եւ ոչ մէկը նրա սիրականը չէր, եւ երբէք չէր եղած, եւ պատրաստ էի ձեռքս կտրելու գրբաւի մտնել:

(Շարունակելի)

և յեզրի կազմակերպութիւններ

(Արձանագրութիւն)

Յինչևնդական ընդդիմադիր կուսակցութեան մի քանի անդամներ յախաձենու թեմաճհետեւել խմբերն ու կազմակերպութիւնները հրաւեր ստացան մասնակցելու ընդհանուր խորհրդակցութեան մէջ՝ հասնելու համար այնպիսի նպատակների, որոնք կարող են ընդհանուր լինել այդ բոլոր կազմակերպութիւնների համար:

- 1) Ռուսաց Սոցիալ-դեմոկրատական Բանորական Կուսակցութիւն:
- 2) Սոցիալ-յեղափոխականների Կուսակցութիւն:
- 3) Լեհական Սոցիալիստական Կուսակցութիւն:
- 4) Հրէական Ընդհանուր Բանորական Դաշնակցութիւն:
- 5) Լեհաստանի և Լիտվայի Սոցիալ-դեմոկրատիա:
- 6) Լեհական «Պրոլետարիատ» Սոցիալիստական Կուսակցութիւն:
- 7) Լիտվայի Սոցիալ-դեմոկրատ Կուսակցութիւն:
- 8) Լատիշ Սոցիալ-դեմոկրատական Բանորական Կուսակցութիւն:
- 9) Լատիշ Սոցիալ-դեմոկրատների Դաշնակցութիւն:
- 10) Յինչևնդական Բանորական Կուսակցութիւն:
- 11) Աւերայնեան Սոցիալիստական Կուսակցութիւն:
- 12) Աւերայնեան Յեղափոխական Կուսակցութիւն:
- 13) Վրաց Սոցիալիստ-Յեղափոխական Ֆէդերալիստների Կուսակցութիւն:
- 14) Հայ Սոցիալ-դեմոկրատական Բանորական Կազմակերպութիւն:
- 15) Բելոսուսական Սոցիալիստական Գրոմադա:
- 16) Միութիւն Ազատման (Ռուս Սախմանդրականներ):
- 17) Լեհական Ազգայնական Լիգա:
- 18) Յինչևնդական Կուսակցութիւն Կործան Դիմադրութեան և
- 19) Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն:

Յիշատակած կազմակերպութիւններէն, որոնք սկզբունքով յայտնել էին իրենց համաձայնութիւնը մասնակցելու խորհրդածոյովին, հաւաքեցին հետեւեալ ութ կազմակերպութիւնների պատուիրակները:

Սոցիալ Յեղափոխական Կուսակցութեան, Ռուսաց Սահմանադրականների, Լեհական Սոցիալիստական թեման, Լատիշ Սոցիալ դեմ. Բան. Կուսակցութեան, Վերաց Սոց. Յեղ. Ֆէդէր. Կուսակցութեան, Լեհ. ազգ. Լիգայի, Յինչևնդական Գործան Դիմադ. Կուսակցութեան և Հայ Յեղափոխ Դաշնակցութեան:

Երեք կազմակերպութիւններ (Ռուս. Սոց. դեմ. Բան. Կուսակցութիւն, Լեհաստանի և Լիտվայի Սոց. դեմոկրատիա և Աւերայնեան Յեղափոխ. Կուսակցութիւն) ուղարկեցին պատճառաբանած մեր ժողով:

Մնացած կազմակերպութիւնները, խորհրդածոյովին համար առայժմ անյայտ պատճառներով ժամանակին չըրկեցին իրենց պատուիրակները:

Խորհրդածոյովին ներկայացող կազմակերպութիւնները յանգեցին այն եզրակացութիւններին որոնք առաջ են բերուած ներկայ արձանագրութեան մէջ և բնագրում վաւերացած են խորհրդակցութիւններին մասնակցող բոլոր պատուիրակների ստորագրութիւններով. միայն Լատիշ Սոցիալ-դեմ. Բան. Կուսակցութեան ներկայացուցիչը յայտնեց որ որ ընդունում է ժողովին՝ բոլոր եզրակացութիւնները առեփարակով:

(Ծարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Դեկտ. 18ին Պոլսէն կը հեռագրեն որ դեսպաններէն մէկ քանին կրկին Բ. Դրան ուշագրութիւնը հրաւիրած են էտիրնէին հանգին ծանր կացութեան վրայ:

Հինգ պետութեանց դեսպանները կը պատրաստուին պատասխանել Բ. Դրան Մակեդոնիոյ մէջ նոր սպաներ ընդունելու մասին, դրած պայմաններուն:

Աւստրիական կառավարութիւնը իջիտիւրէն իր հպատակներուն հայկական կոտորածներու առեւ կրած քննաներուն թուրք կառավարութեան կը պահանջէր Աւստրիոյ մէջ շինել տան շորս թնդանթակիր նաւեր թուրքիւն կը հակառակի և կուղէ այլ կերպ մը ընել քննաներուն հատուցումը:

Դեկտ. 18ին Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Բ. Դրան պարտաւորուի Անգլիոյ Սէմէնի վերաբերեալ պահանջները կատարել:

ՌՈՒՍԻԱ

«Տէլը Էքսպրէս» թերթը կը հաղորդէ որ Բեթեքուրկի մէջ կը խօսուի թէ ներքին գործոց նախարար իշխան Միրսկի պիտի հրաժարեցուի այդ պաշտօնէն և նշանակուի Կովկաս կառավարիչ իսկ ներքին գործոց նախարար պիտի նշանակուի Վիտէ:

Բարենորոգմանց ամենէն կատարի հակառակորդը եղած է Մեծ իշխան Ալէքսէյ:

Դոմբրովայի երկաթուղիի գծին վրայ երկու կամուրջներ պայթուցիկ նիւթերու պայթուումով քանդու են:

Կալիչի գծին վրայ մեքենա վար մը երկու տինամիտային

վաճիւն զտեր է:
Դամբովի մէջ, Ջեմալովի ժողովին անդամները, ժողովէն վերջ, ամբողջ յարձակմանը ենթարկուեցին:

Նոյնօրէ վրէժիա թերթը կը հաղորդէ որ ռուս կառավարութիւնը նոր տեղեկութիւններ ստացած է որով կը հաստատուի թէ Հուլի միջազգային ասեն ձկնորսանաւերուն հետ մէկ տեղ եղեր են և թորփրանաւեր:

Ռուս փոխառութեան Յըրանսան չը պիտի մասնակցի:
Այդ փոխառութեան պիտի մասնակցին միայն Գերմանիոյ, Հոլանտայի եւ Ռուսիոյ մէջ:

Իլէվէն նպաննողներուն դատվեալը Չարին հրովարտակի հիման վրայ փոքուած է. Սազոնով 14 տարուան տաժանակիր աշխատանքի պիտի ենթարկուի, իսկ Օրկոսկի 10 տարուան:

Մ. Խ. Այս մեղմացումները կարծես կուզան փաստելու թէ Սազոնով իրապէս փախած է:

ԱՆԳԼԻԱ

Հնդկաստանի փոխարքան Լորտ Բրիչըն ամսոյս 14ին կառավարական պալատին մէջ ընդունած է Աֆղանիստանի էմիրին գահաժառանգը:

Արտաքին գործոց նախարարը թուրք դեսպանէն սպառնական ոճով մը պահանջեր է Բարձրագոյն Դրան ազդարարել որ Սէմէնին խնդիրը շուտով մը կարգապարտի:

ՌՈՒՍ—ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Թօքթոյէ կը հեռագրեն որ ճարտարները Էրլունկլան գրաւած ատեն գրաւեցին նաեւ 4 մեծ . 7 փոքր և 37 միջակ թընդանթներ:

Գերի ընկած ռուս զինուորները կը հաղորդեն որ Բորթ Արթուրը պաշտպանող ռուս զինուորներուն մեծամասնութիւնը ոչնչացած են:

Դեկտեմբեր 20ին Թօքթոյէն կը հեռագրեն որ Բորթ Արթուրի հրամանատար Շիթուէլ ժենեռալ Նոլուի դիմելով յայտարարած է որ—այլեւս դիմադրելու անմտութիւն է. Նոլու տեղեկագրած է Միկասոյին. Բորթ Արթուրի անձնատուր ըլլալուն պայմաններուն մասին արդէն համաձայնութիւն կայացած է. Թօքթոյ խրախճանքի մէջ է. Ոգելորուած ամբողջ հազարներով կը խռնուի փողոցներուն մէջ:

Միկասոն նախարարապետին միջոցով ժէներալ Նոլուի հրամայած է զինուորական ամենամեծ պատիւները տրուին Շիթուէլի:

Իրբեւ արտակարգ քաջութեամբ մը հայրենիքը պաշտպանող:

Լոնտօնի ճարտական դեսպանը պաշտօնապէս յայտարարած է Շիթուէլի անձնատուր ըլլալու համար եղած բանակցութիւններու արթիւ:

Ռուսները օգը հաներ են Բորթ Արթուրի մէջ մնացած թորփրանաւերը:

Թօքթո և Գամիմուրա փառաւոր ընդունելութիւն գտնուեցին Պիտի ներկայացնեն Միկասոյին իրենց տեղեկագիրը:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԿ ԴՐՔԻՐ

Խճապրութիւնս ընդունած է հետեւեալ նոր հրատարակած գրքերը:

- «Կապիտալ և աշխատանք» թրք. Ահմադ Գին մէկ ֆր.
- «Միլիտարիզմը և բանւորական կարգ» թրք. Ահմադ Գին 60 սանդիմ
- «Դարընեւոր» Լեռնեց 10 սնդ.
- «Ազգերի Մայրսեան տունը» թրք. Ահմադ Գին 10 սնդ.

ՅԱԿՈՐ Կ. Հ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ (Սարափ) ՎԱՌՆԱ

Չանազան ընկերութեանց արժեթղթեր կը գնէ:

ԲԱՍՏԱՆԴՐՆԵՐՈՒՆ

Տարին վերջանալու մօտ է և մեր բաժանորդներէն շատերը զեռ իրենց բաժնեգրները չեն վճարած:

Կան և այնպիսիները որոնք երկու տարեկան պարտք ունին. ինչպէս կերել այդ մարդիկը կը կարծեն թէ մենք թուղթը տէժորը ձրի կանենք, գրաշարները ու տպարաններն ալ ձրի կայստան և մինք հաց չենք ուտեր, այլ օրով կապրինք:

Ինչ մը ազնիւ ըլլալու են մեր չը վճարող բաժանորդները, մանաւանդ անոր համար որ մենք երբէք անեղ բաժանորդներու պահանջին թերթ չենք զրկեր մարդու: Պահանջողը և իր պարտականութիւնը կատարելու տարրական զգացումէն զուրկ չը պիտի ըլլայ:

Խորագրութիւն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ

Վառնայի մէջ կը ծախուի «Խարկէն Սիւնի» ընթերցարանի մէջ:

ОТГОВОРНИКЪ Мурадъ-Ераносянъ

Печатница «Ванносы» Варна